MINISTERIE VAN BUITENLANDSE
ZAKEN.

No.1118/H/EB

De Regeringscommissaris.
--

's-Gravenhage, 21 Februari 1949.

Hierbij doe ik U toekomen een exemplaar van het verslag dat ik opstelde van de besprekingen, welke te Parijs gevoerd werden van 15 tot 18 Februari. Tevens voeg ik hierbij afschrift van de resoluties, welke genomen werden en van een nota van de Secretaris-Generaal van O.E.E.C. over het programma van actie voor 1949 Naar deze stukken wordt in mijn verslag verwezen.

Gezien de hier en daar zeer vertrouwelijke aard mijner mededelingen, zou ik het zeer op prijs stellen, indien dit stuk niet verder verspreid werd.

Ik zond dit stuk toe aan de het meest bij deze materie betrokken Ministers en aan enige hoofdambtenaren.

De Regeringscommissaris,

(Dr.H.M.Hirschfeld.)

S-80-60-30-2-'49

Zijner Excellentie Mr.J.R.H.van Schaik,
Voorzitter van de Ministerraad,
Plein 1813 No.4,

© NA, 2.02.05.02 (Arch. MR) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 1058
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/D00170

No.1112/H/EB

BESPREKINGEN TE PARIJS VAN 14 TOT 18 FEBRUARI 1949.

East-West Trade.

Op 14 Februari vond op het Franse Ministerie van Buitenlandse Zaken bij de heer Alphand, een bespreking plaats waaraan deelnamen de vertegenwoordigers van Frankrijk, Engeland, Italie, Belgie, Zwitserland, Zweden en Nederland. Van Nederlandse zijde waren aanwezig de heer Spierenburg en ondergetekende.

Van Franse en Engelse zijde had men lijsten op tafel gelegd van goederen, waarvan de uitvoer naar landen achter het ijzeren gordijn, hetzij geheel verboden zou worden, hetzij alleen in beperkte hoeveelheden zou worden toegestaan. Reeds eerder had men gevraagd of de andere landen deze lijsten zouden willen aanvaarden, om op die wijze een sluitend systeem van uitvoer-contrôle in West-Europa te krijgen naar de landen achter het ijzeren gordijn.

De bespreking op 14 dezer werd gehouden om de andere landen gelegenheid te geven het Regeringsstandpunt mede te delen op de Engelse en Franse voorstellen.

Niemand was erg enthousiast over deze zaak. Uiteindelijk werden twee vragen gesteld, n.l.:

1. of men de lijsten zou kunnen accepteren en
2. of men bereid zou zijn om in ieder geval goederen, die op deze lijsten voorkomen en die men in Frankrijk en Engeland zou importeren niet te reëxporteren.

Wat de eerste vraag betreft heb ik de algemene bezwaren duidelijk naar voren gebracht, in de geest, zoals dit geschiedde in de bespreking, die op 12 Februari bij Minister Stikker plaats vond en waarbij de heren Steere en Aikin het Amerikaanse standpunt vertolkt hadden. Ik heb er de nadruk op gelegd, dat de Nederlandse Regering weinig gesticht was over de Amerikaanse interventie, die kennelijk plaats vond met het oog op de bespreking, die nu gehouden werd.

Voorts heb ik er mijn afkeuring over uit gesproken dat een van de beide Regeringen eveneens een démarche in Den Haag had laten doen, om deze bespreking te beïnvloeden. Ik heb daarbij Engeland niet genoemd, maar ik heb in een afzonderlijk onderhoud de Engelse vertegenwoordigers laten weten, dat wij de nota van de Engelse Ambassade in Den Haag van 11 Februari niet gewaardeerd hebben.

Ten slotte hebben wij toegezegd, de Engels-Franse lijst nog eens te zullen bestuderen en aan de Franse Regering te zullen laten weten, tegen welke artikelen, die op de lijst voorkomen, onzerzijds bezwaar zou bestaan om terzake enige verplichting op ons te nemen.

Wat het tweede punt betreft, deelde ik mede, er geen bezwaar tegen te hebben om toe te zeggen, dat Nederland uit Engeland en Frankrijk betrokken artikelen, die op de lijsten voorkomen, niet zal reëxporteren.

De meeste andere landen deelden het Nederlandse standpunt, waarbij Zwitserland nog eens speciaal het neutraliteitsstandpunt onderstreepte.

De Engelsen en Fransen konden ons standpunt billijken en ik geloof dat thans een soepele oplossing van dit vraagstuk mogelijk zal zijn.

Indonesische quaestie.

Bij mijn komst in Parijs deelde de heer Spierenburg mij mede uit contact met Sir Edmund Hall Patch en de heer Marjolin te hebben begrepen, dat bij het bezoek van deze heren aan de Verenigde Staten de Indonesische quaestie bij herhaling aan de orde was gekomen. In een gesprek met de heer Hall Patch bevestigde mij deze zulks. In het reisrapport van deze beide heren werd dan ook een passage over de Indonesische quaestie opgenomen, welke ik naar Den Haag seinde.

De heer Marjolin ging weer uitvoerig op deze zaak in. Hij deelde mij mede, zowel met ECA als het State Department en met Congresleden te hebben gesproken over het schorsen van de hulp aan Indonesie. Hij had gewezen op bezwaren tegen het introduceren van de ECA-hulp als politiek drukmiddel. Indien het Indonesische voorbeeld school zou maken, zou zulks ernstige gevolgen voor de Europese samenwerking me zich kunnen meebrengen. Zo zou men op een goede dag de hulp aan Noorwegen kunnen intrekken, omdat Noorwegen niet aan het Atlantisch pact zou willen deelnemen. Deze en andere voorbeeden werden door de heer Marjolin in Amerika naar voren gebracht. Hij achtte zich echter verplicht mij erop te wijzen, dat zowel ECA als het State Department en Congreskringen zeer ongunstig jegens Nederland beïnvloed zijn en dat zijns inziens een spoedige oplossing van het Indonesische conflict van het grootste belang zou zijn, omdat anders het gevaar voor verdere repercussies niet zou zijn uitgesloten.

Marjolin wees er echter verder op, dat de good will van Nederland in de Verenigde Staten zo groot is, dat wanneer Nederland een oplossing gevonden zou hebben, die de Verenigde Staten bevredigt, er geen spoor van tegenwerking tegen Nederlandse en Indonesische belangen zou overblijven. Waar de heer Marjolin ons goed gezind is en dit met zoveel nadruk verteld, gevoelde ik mij verplicht zijn mededelingen onmiddellijk naar Den Haag te seinen.

Ter gelegenheid van een lunch bij de Ierse Gezant, zat ik naast de heer Harriman, die mij eveneens over de Indonesische quaestie aansprak. Hij deelde mij mede zelf geen standpunt te willen innemen. Hij wilde gaarne aannemen, dat zowel van Amerikaanse zijde als van Nederlandse zijde fouten gemaakt zijn, zodat de verantwoordelijkheid voor de moeilijkheden zeker niet alleen bij Nederland lag. Hij achtte een oplossing van deze puzzle nodig, mede omdat men van Amerikaanse zijde meer de nadruk zou willen leggen op de samenwerking met de Overzeese Gebiedsdelen der Europese landen in het algemeen.

In de Ministersconferentie wenste de heer Harriman hierop ook te wijzen. Hij hechtte grote waarde aan de te Parijs ingestelde commissie voor de Overzeese Gebiedsdelen. Hij hoopte op steun terzake, doch hij meende dat het voor mij onder de gegeven omstandigheden wel moeilijk zou zijn het vraagstuk van de Overzeese Gebiedsdelen aan te snijden. Er was voor mij geen aanleiding om in de Ministersconferentie over het Indonesische vraagstuk te spreken.

Ik vermeld dit alleen maar, om aan te tonen hoe zwak onze positie op het ogenblik is.

Voorbesprekingen in verband met de bijeenkomst der 9 op 15 Februari 1949.

Bij mijn komst in Parijs vernam ik van de heer Spierenburg, dat er veel tegenstand was tegen de door Minister Spaak ingediende nota over het instellen van een Ministeriëel Comité. Deze tegenstand kwam van verschillende zijden.

In de eerste plaats namen de Engelsen en Fransen het standpunt in, dat Minister Spaak in zijn nota afgeweken was van de afspraak, die hij met de Ministers Sir Stafford Cripps en Robert Schuman had gemaakt. Daarom was er reeds tegenstand van Engelse en Franse zijde te verwachten. Verder was er tegenstand van Ierse zijde, van Zwitserse zijde en van Zweedse zijde, terwijl ook de Secretaris-Generaal, de heer Marjolin, zich niet kon verenigen met de nota van de heer Spaak. Daarbij kwam, dat ook uit contact met Belgische collega's spoedig bleek, dat de nota van de heer Spaak niet door deze zelf opgesteld was, doch door de heer Ockrent, die mij dit zelf vertelde. De ongunstige ontvangst van de nota van de heer Spaak bleek mij persoonlijk, uit gesprekken met de Engelsen en de Zwitsers, alsmede uit hetgeen de heer Marjolin mij mededeelde. Ook de Belgische vertegenwoordiger, de heer de Meeûs, had zulks gemerkt.

De grootste bezwaren bestonden tegen een herziening van de conventie, omdat daardoor ook alle mogelijke andere vraagstukken zouden kunnen worden opgeworpen, terwijl voorts weer ratificaties in alle Europese parlementen nodig zouden zijn.

Verder was er veel bezwaar tegen de Commissie van 5 Ministers.

Van Ierse en Zweedse zijde werd dan ook geopperd een Commissie van Ministers, waarin vertegenwoordigd zouden zijn de landen van het Executive Committee en de voorzitter van de Council. Ook hiervoor voelde de Secretaris-Generaal het meest

Vóór de Ministersconferentie ging ik de heer Bonsal Political Adviser van Harriman opzoeken en ik trachtte ook hem tesonderen. De heer Bonsal deelde mij mede, dat de heer Harriman uit Amerika terug gekomen was met de opvatting dat een Ministeriëel Comité absoluut noodzakelijk was en dat dit zo klein mogelijk zou moeten zijn. Ik meende goed te doen de heer Bonsal erop te wijzen, dat het niet eens zo gemakkelijk zou zijn, om het over deze zaken eens te worden, en dat naar mijn mening de enige oplossing zou zijn, dat er overeenkomstig de Zweedse suggestie zou worden ingesteld een commissie van Ministers, die met de Voorzitter van de Council zouden beraadslagen en dat deze Commissie van Ministers zou moeten zijn samengesteld uit vertegenwoordigers van de landen die het Executive Committee vormden. Dit zouden dus 8 Ministers worden. De heer Bonsal was van mening, dat de heer Harriman dit een te groot gezelschap zou vinden. Ik heb hem toen voorspeld, dat naar mijn mening geen andere oplossing mogelijk zou zijn.

Na deze voorbesprekingen namen de heer Spierenburg en ik deel aan een lunch, die de heer Spaak ons aanbood op 15 Februari. Aan deze lunch, waren behalve Benelux vertegenwoordigers, ook de heren Harriman en Bonsal aanwezig. Voor de lunch had ik de gelegenheid Minister Spaak, die reeds door de heer van Boetzelaer ingelicht was, uit te leggen, waarom ik Minister Stikker bij deze conferentie zou moeten vervangen

Verder heb ik de heer Spaak onmiddellijk over zijn nota aangesproken en hem medegedeeld, dat hij het daarin gestelde doel, niet zou kunnen bereiken. De heer Spaak verklaarde mij toen, dat hij zonder meer bereid was deze nota te laten vervallen.

Na afloop van de lunch confereerde de heer Spaak alleen met de heer Harriman en na afloop van dit gesprek verzocht de heer Spaak mij, met hem onder vier ogen te spreken. De heer Spaak bevestigde mij, dat hij zijn memorandum zou laten vallen, maar dat hem uit het gesprek met Harriman gebleken was, dat Harriman de voorkeur gaf aan een commissie van 5 Ministers, ook al zou deze van jaar tot jaar moeten worden aangewezen. De heer Spaak vroeg mij of ik bereid was hem daarin te steunen. Ik heb hem medegedeeld, hem daarin te willen steunen, doch dat ik op zichzelf de voorkeur gegeven had aan het Zweedse voorstel.

De heer Spaak ging ermede accoord dat ik hem in de vergadering met de Commissie van 5 zou steunen, maar dat ik anderzijds onmiddellijk en zonder voorbehoud zou verklaren, dat ik bezwaren had tegen wijziging van de conventie, waarmede dus zou blijken, dat Nederland de kern van de nota van de heer Spaak niet aanvaardt.

Uit deze bespreking bleek mij, dat Minister Spaak de vraagstukken volkomen onbevooroordeeld bekijkt, doch dat hem vaak suggesties door zijn ambtenaren, met name door de heer Ockrent worden voorgelegd, waarin het Belgische standpunt op te eenzijdige wijze naar voren gebracht wordt en waardoor hij in de vergaderingen moeilijkheden krijgt.

Bijeenkomst van de Commissie van 9 Ministers.

In de bijeenkomst van 9 Ministers werden onder het hoofdpunt drie documenten ter tafel gebracht, n.l. de nota van de heer Spaak, een nota van de Minister van Buitenlandse Zaken van Ierland en een nota van Sir Stafford Cripps.

De Ierse Minister legde de nadruk op het Executive Committee. Sir Stafford Cripps legde de nadruk op een formele Commissie van 5, zoals oorspronkelijk tussen de heren Schuman Cripps en Spaak besproken.

Het eerst werd het woord genomen door de Ierse Minister, die zijn voorstel nader toelichtte, daarna sprak Sir Stafford Cripps, die een wijziging van de conventie ontraadde en die een formele commissie van 5 Ministers voorstelde, waarbij de opzet zodanig zou moeten zijn, dat de bestaande organisatie in Parijs niet zou worden aangetast.

Toen de heer Spaak vroeg of er nog meer sprekers waren heerste er algemeen stilzwijgen, en aangezien dit pijnlijk lang duurde, heb ik toen het woord gevraagd, mede om te voorkomen, dat de heer Spaak onmiddellijk zelf zou moeten exponeren.

Ik heb allereerst Minister Stikker verontschuldigd. Mijn betoog kwam daarop neer, dat ik verklaarde, dat de Nederlandse Regering samenwerking ook op Ministeriëel niveau toejuichte, dat ik meende dat dit niet alleen aan de organisatie ten goede zou komen, doch ook aan ons contact met de heer Harriman. Ik heb mij aangesloten bij Sir Stafford Cripps wat betreft de bezwaren tegen een wijziging van de conventie.

Voorts heb ik betoogd, dat de oplossing van het vraagstuk g. vonden zou kunnen worden door de instelling van een commissi van 5 of door een commissie van 8 Ministers, bestaande uit d. leden van het Executive Committee + de Voorzitter van de Council. Uit een oogpunt van efficiency gaf ik de voorkeur aan een commissie van 5. Zoals ik later hoorde trok het noga. de aandacht dat ik de nota van de heer Spaak niet ondersteun de. Daarna kwamen de tongen los en bleek dat alle delegaties feitelijk tegen de nota van de heer Spaak waren. De Turkse Minister van Buitenlandse Zaken verklaarde zonder meer, dat de nota van de heer Spaak voor hem onaanvaardbaar was en dat hij niet van geprivilegiëerde colleges hield.

In zijn antwoord heeft de heer Spaak medegedeeld, dat hij niet hechtte aan zijn nota en dat hij zich daarvan geheel wenste los te maken. De heeren Spaak en Cripps tracht ten echter vast te houden aan een Commissie van 5, doch toen dit moeilijk bleek, stelde de heer Cripps voor een resolutie op te stellen in de geest van de Zweedse stelling en er werd aan de Secretaris-Generaal opgedragen de volgende dag een ontwerp-resolutie in de bijeenkomst van Ministers voor te leggen.

Het volgende agenda-punt stelde aan de orde een memorandum van de Secretaris-Generaal betreffende enige kleinere wijzigingen in de organisatie, waarvoor geen wijziging van de conventie nodig zou zijn. Voorgesteld werd dit memorandum, waarmede allen zich in principe konden verenigen aan de plenaire zitting van de Council voor te leggen. De Secretaris-Generaal ontwierp een resolutie overeenkomstig het besluit. Over de tekst van deze resolutie vond een voorbespreking plaats in Benelux-verband, waarbij de heren Moens de Fernig en Ockrent poogden in de tekst van de heer Marjoli wijzigingen aan te brengen. Van Nederlandse zijde hebben wij gewaarschuwd tegen wijzigingen in de tekst van de heer Marjolin, omdat wij de heer Spaak een tweede échec wilden be sparen.

De heer Spaak heeft toen het ontwerp van de heer Marjolin gedeeltelijk geamendeerd, welk amendement in de tweede vergadering van de Commissie van 9 weer grotendeels moest vervallen.

De heer Bech, die in de voorbespreking tegenwoordi was, begreep de situatie volkomen en achtte het niet gelukkig, dat de heren Moens de Fernig en Ockrent op deze wijze trachtten de heer Spaak te beïnvloeden.

<u>Bijeenkomst van de Council op 17 Februari op Ministeriëel niveau.</u>

In de vergadering van de Council werd allereerst d ontwerp-resolutie van de Commissie van 9 Ministers voorgele. Op verzoek van de heer Spaak werd deze resolutie toegelicht door de Minister van Buitenlandse Zaken van Zweden, de heer Unden. De resolutie werd vrijwel zonder discussie aangenome.

Het tweede punt van de agenda betrof de nota van d heer Marjolin over de verbetering van de organisatie te Pari.

Toen ook dreigde, dat deze nota zonder discussie zou worden aangenomen, ben ik opgestaan en heb een verklarin van de volgende inhoud afgelegd.

De nota van de Secretaris-Generaal is voor de Nederlandse Regering aanvaardbaar, doch er wordt prijs op gesteld om mede te delen, dat in de Parijse organisatie het belang van het landbouw vraagstuk niet voldoende tot zijn recht komt. Ik heb dit in korte bewoordingen gemotiveerd en daaraan toegevoegd, dat ik mij voorbehield om op deze zaak nader terug te komen.

Mijn standpunt werd ondersteund door de Ierse Minister van Buitenlandse Zaken. Daarna kwam aan de orde de nota van de Secretaris-Generaal over het programma van actie voor O.E.E.C. in 1949. Aan de hand van deze nota was door de Franse delegatie een ontwerp-resolutie aan de Council voorgelegd. Dit stuk was voor ons volledig aanvaardbaar, omdat bij vroegere besprekingen in het Executive Committee de Engelsen en Fransen meer punten uit onze denkbeelden hadden overgenomen. In dit programma van actie had de Franse delegatie een zinsnede opgenomen, waarin betoogd werd, dat het nodig zou zijn de dollar-importen van niet-noodzakelijke goederen te verminderen.

Tot onze grote verrassing stelde de Belgische Minister van Buitenlandse Handel, die voor de Belgische delegatie sprak, voor, om deze passage te wijzigingen in dien zin,dat niet gesproken zou worden van vermindering van niet-noodzakelijke dollar-importen, doch dat gesproken zou worden over de noodzakelijkheid om tot een evenwicht tussen de dollar-importen en de dollar-resources te komen.

Deze stelling ging tegen onze opvattingen in en de Belgen was dit bekend uit vele besprekingen, die wij de laatste tijd gehad hebben in verband met het long term programma.

Sir Stafford Cripps greep onmiddellijk in en verklaarde, niet accoord te kunnen gaan met dit standpunt van de Belgische gedelegeerde, die tevens een specifieke Belgische stelling naar voren gebracht had en niet een Europese stelling. De heer Cripps was echter wel bereid, de Franse ontwerp-resolutie te wijzigen, doch dan in dien zin, dat niet de non-essential dollar imports verminderd zouden moeten worden, doch dat alleniet-essentiële importen verminderd zouden moeten worden.

Na deze verklaring van Sir Stafford Cripps achtte ik mij verplicht te interveniëren en te verklaren, dat ik mij met het standpunt van Sir Stafford Cripps niet kon verenigen. In dezelfde resolutie kwam immers een stelling voor, dat de export vermeerderd zou moeten worden en dat het mijns inziens niet aangaat enerzijds te verklaren, dat men de export vermeerderen, maar dat men de import verminderen wil. Voor een collectiviteit van Staten is dit een onmogelijkheid.

Anderzijds heb ik echter ook verklaard, met het Belgische amendement niet accoord te kunnen gaan, omdat een realistische beoordeling van de situatie met zich medebrengt, dat wij in 1949 in Europa de niet-essentiële dollar-importen moeten verminderen.

Mijn interventie baarde nogal opzien, en viel vooral bij de Engelsen in bijzonder goede aarde. Ik eindigde met te verklaren, dat het Franse ontwerp mij geheel aanvaardbaar leek.

Na deze discussie trachtten verschillende leden compromis-voorstellen te doen, totdat de heer Spaak zelf met een compromis-voorstel kwam, waarbij hij de gevaarlijke

Franse tekst wenste te handhaven, doch er een zin aan wenste toe te voegen, waarin tot uitdrukking zou worden gebracht, dat men zou moeten streven naar een evenwicht tussen dollar-importen en dollar-resources in het algemeen.

Nadat de heer Spierenburg voeling genomen had met de Engelse delegatie en ik mij van de stelling van de Engelse delegatie verzekerd wist, heb ik het voorstel van de heer Spaak ondersteund. Hierbij sloten zich Sir Stafford Cripps en Minister Schuman onmiddellijk aan.

Tot grote verbazing der gehele conferentie meende Minister Moens de Fernig echter op zijn amendement te moeten insisteren. Onder grote hilariteit van de conferentie werd hij er door Minister Spaak tussen genomen en werd het voorstel van Minister Spaak unaniem aanvaard. Dit incident heeft de waardering voor de heer Spaak zeker niet geschaad, maar heeft wel ten gevolge gehad dat men de Belgische delegatie niet geheel au serieux neemt.

Van Engelse zijde verklaarde men na de conferentie tegenover de Nederlanders: "Wij weten nu overwelk onderwerp U in de a.s. Benelux conferentie gaat praten."

Na afloop van de conferentie heb ik de heren Moens en Spaak de rede van mijn interventie uitgelegd. Ik heb alle reden om aan te nemen, dat de heer Spaak dit goed opgenomen heeft.

Vervolgens kwam in de Council nog ter sprake een voorstel van Graaf Sforza om een resolutie aan te nemen, waarin tot uitdrukking gebracht werd dat het in de bedoeling van de Europese landen ligt de Parijse organisatie, ook na de beeindiging van de Marshall-hulp te laten bestaan, zodat deze organisatie een permanente Europese organisatie zou worden. Iets nieuws was dit niet, omdat de conventie reeds sprak over een permanente organisatie. Het voorstel van Graaf Sforza was propagandistisch bedoeld. Het gaf tot een lange discussie aanleiding, waarbij men het over het denkbeeld van Sforza eens werd.

Ten slotte werd in de Council ter sprake gebracht een nota van het Secretariaat-Generaal over de te voeren propaganda voor de Europese organisatie en het Marshall-plan.

In de conclusies, die getrokken werden, naar aanleiding van dit rapport kwam het volgende tot uitdrukking:

a. De Secretaris-Generaal werd gemachtigd meer voorlichting aan de pers te geven.
b. De informatie-afdeling van het Secretariaat-Generaal zal uitgebreid worden en meer materiaal voor de deelnemende landen prepareren.
c. In overweging wordt gegeven de naam van de organisatie te wijzigen, omdat de letters O.E.E.C. onuitspreekbaar zijn en men een slogan zou willen zoeken, zoals Benelux er een geworden is.
d. Als propaganda zal worden opgenomen de wens, dat de organisatie permanent zou zijn.
e. Ten behoeve van de Council zal voor de volgende bijeenkomst een kleine tentoonstelling worden georganiseerd, waarin iedereen zijn propaganda-materiaal op tafel zal leggen.

Voordat de Council meeting besloten werd nodigde Minister Spaak het nieuwe Ministerscomité uit voor een voorlopige vergadering op Vrijdag 18 Februari, des namiddags.

Receptie in het Benelux-gebouw.

Waar de Nederlandse, Belgische en Luxemburgse delegaties sinds kort hun gezamenlijke nieuwe gebouw hadden betrokken, Rue Octave Feuillet 12-14, achtte men het van Belgische zijde gewenst ter gelegenheid van deze council-meeting een receptie te organiseren.

Op deze receptie werd ontvangen door Minister Spaak, Minister Bech en door de ondergetekende. Er was zeer grote belangstelling voor deze receptie. Ons gebouw maakte een gunstige indruk. Minister Schuman, die ook de receptie bezocht, verklaarde mij, dat hieruit weer bleek het voordeel van samenwerking van drie landen, die daardoor met een beter gebouw voor de dag konden komen dan menige andere delegatie.

Van Engelse zijde concludeerde men met een zeker genoegen, dat de kamers van de Nederlandse delegatie soberder waren ingericht, dan de kamers van de Belgische delegatie.

Eerste bijeenkomst van het Consultatieve Comité voor de Voorzitter van de Council.

Aan deze bijeenkomst, die onder voorzitterschap van Minister Spaak plaats vond, namen deel Sir Stafford Cripps, Chancellor of the Exchequer and President of the Board of Trade, Robert Schuman, Minister van Buitenlandse Zaken van Frankrijk, Graaf Sforza, Minister van Buitenlandse Zaken van Italie, Petitpierre, Conseiller Fédéral voor Buitenlandse Zaken van Zwitserland, Unden, Minister van Buitenlandse Zaken van Zweden, de Turkse Minister van Buitenlandse Zaken en de ondergetekende.

De status van deze bijeenkomst is die van een consultatieve raad van Ministers ten behoeve van de Voorzitter van de Council. Door deze vorm heeft men willen bereiken, dat alle andere organen van de Parijse conferentie op soortgelijke wijze volgens de statutaire voorschriften zullen werken. In deze eerste vergadering werden verschillende punten van huishoudelijke aard en ook enige punten van verdere strekking besproken. Het zijn de volgende:

1. Van deze vergaderingen zullen geen notulen worden gehouden. De Secretaris-Generaal zal aan de deelnemers alleen toezenden een samenvatting van de conclusies. In deze samenvatting zullen de namen en landen der sprekers niet worden vermeld. Deze conclusies zullen ook toegezonden worden aan alle leden van de Council.

2. De Ministers kunnen zich in deze vergaderingen door ambtenaren laten vergezellen, waarbij men denkt aan 1 of 2 hoge deskundige functionarissen. Alleen indien de vergadering zulks uitdrukkelijk wenst kunnen ook Ministersvergaderingen plaats vinden, zonder dat ambtenaren tegenwoordig zijn.

3. Men stelt prijs op geheimhouding van de beraadslagingen. De Secretaris-Generaal zal de voor deze vergaderingen noodzakelijke stukken afzonderlijk laten behandelen en door tussenkomst van de in Parijs gevestigde Ambassadeurs zenden naar de hoofdsteden der deelnemende landen.

4. Aanbevolen werd, dat de Ministers, die aan deze bijeenkomsten zullen deelnemen, zoveel mogelijk dezelfde moeten blijven, zodat de vertegenwoordigde landen niet telkens een andere Minister afvaardigen.

5. Het eerste onderwerp dat behandeld zal worden is het programma op lange termijn.Voor de behandeling zal Sir Stafford Cripps een nota toezenden.

6. De eerste vergadering zal gehouden worden op 4 Maart te Parijs. De vergadering zal eventueel drie dagen kunnen duren.

7. De heer Harriman had te kennen gegeven deze bijeenkomste regelmatig te willen bijwonen. Aan Minister Spaak werd verzocht de heer Harriman te laten weten, dat zulks naar buiten in Europa wellicht een verkeerde indruk zou kunnen wekken, omdat men zou kunnen denken dat Amerika op deze wijze pressie zou kunnen uitoefenen. De heer Harriman zal de vergaderingen alleen op uitdrukkelijke invitatie kunnen bijwonen.

8. In de volgende vergadering zal de Secretaris-Generaal de leden nader inlichten over de werkwijze van de organisatie De geschapen commissie is immers geen nieuw orgaan. Indien de commissie tot bepaalde conclusies komt, zal onderling afgesproken worden wie de betreffende conclusie aan de orde zal stellen, hetzij in de voltallige Council, hetzij in het Executive Committee of elders in de organisatie. De heer Marjolin wees er nog op dat deze commissie in een later stadium ook van gedachten zal moeten wisselen over de procedure, die zal moeten worden toegepast bij de verdeling van de Amerikaanse hulp en bij het tot stand komen van een nieuwe overeenkomst over het inter-Europese betalingsverkeer.

9. Het landbouw-vraagstuk werd door de heer Spaak aan de orde gesteld en ik heb een nadere uiteenzetting gegeven van de gedachten, die van Nederlandse zijde voorzaten. Mijn conclusie was dat ik als minimum-eisen zou moeten stellen, dat aan het Secretariaat-Generaal een Directeur voor landbouw-aangelegenheden zou worden verbonden, die rechtstreeks onder de Secretaris-Generaal zou staan en voorts dat de deelnemende landen zich in de landbouw-commissie op hoog niveau zouden doen vertegenwoordigen, omdat zulks niet algemeen het geval was.

10. Gewezen werd op het belang van de werkgroep voor de Overzeese Gebiedsdelen.

Nadat deze punten behandeld waren verscheen de heer Harriman in de vergadering. Hij hield een lange toespraak, die kort samengevat het volgende omvat.

Het Amerikaanse volk zou inzien dat de welvaart van de Verenigde Staten afhankelijk is van de welvaart in Europa, en verder was er toenemend begrip in de Verenigde Staten dat onze samenwerking in Europa in de eerste plaats "a European job" is. De heer Harriman haalde vervolgens aan mijn opmerkingen over het landbouw vraagstuk, die hij ondersteunde.

Hij verklaarde voorts dat een grotere samenwerking in Europa nodig is voor de energie-voorziening. Hij onderstreepte het belang van het touristenverkeer voor de Europese betalingsbalans. Hij achtte uniforme statistieken in Europa nodig, omdat deze het werk vergemakkelijken. Hij ging uitvoerig in op de in Europa te voeren prijspolitiek en hij legde er de nadruk op dat de Europese exportprijzen in principe niet hoger zouden mogen zijn dan de in het binnenland der betreffende landen geldende prijzen.

In een gesprek, dat ik eerder met de heer Harriman had kondigde hij deze opmerking reeds aan en verklaarde hij dat hij daarbij vooral het oog had op de kolen- en ijzer- en staalprijzen. Hij keurde af dat Engeland en Duitsland de kolen exporteerden tegen hogere prijzen, dan in het binnenland golden.

Vervolgens verklaarde de heer Harriman ook dat hij een zekere prijsverlaging, die op het oogenblik internationaal te constateren viel, als een gezond verschijnsel beschouwde en dat hij een prijsverlaging voor de exporterende landen nodig achtte "to face realities".

Uitvoerig ging de Heer Harriman in op de moeilijkheden om export naar de Verenigde Staten te stimuleren. Volgens hem was het belangrijkste voor deze zaak, dat de Europese landen de techniek van "marketing" in de Verenigde Staten zouden leren en dat zij analyses zouden maken van hun afzetkansen in de Verenigde Staten.

Vervolgens onderstreepte de heer Harriman dat het jaar 1949 zou moeten worden "a year of fiscal stability". De overeenkomst betreffende het inter-Europese betalingsverkeer werd door hem als een stap vooruit beschouwd, doch alleen als een stap en nog niet meer. Daarop zou dit jaar sterk de nadruk moeten worden gelegd.

De heer Harriman maakte voorts een compliment aan de heren Marjolin en Hall Patch voor het werk dat zij in de Verenigde Staten hadden gedaan. Baron Snoy werd daarbij door hem niet vermeld.

Ten slotte onderstreepte de heer Harriman het belang van de Commissie voor de Overzeese Gebiedsdelen en hij verwees in dit verband naar punt 4 van de rede van Truman, waarbij Truman gesproken had over het belang van de ontwikkeling van "undeveloped areas".

Op de rede van Harriman werd niet geantwoord, alleen Sforza maakte enige opmerkingen, waarbij Sforza niet na kon laten op voorzichtige wijze op de Italiaanse koloniale aspiraties te wijzen.

Hiermede was de eerste bijeenkomst van de consultatieve commissie voor de voorzitter van de Council afgelopen.

Bovenstaande mededelingen kunnen nog aanleiding geven tot een aantal beschouwingen. Ik zou er in dit verband alleen op willen wijzen, dat door de nieuwe ontwikkeling de quaestie van de verkiezingen omstreeks 15 April 1949 belangrijker wordt. Dan moeten n.l. niet alleen weer opnieuw de voorzitters van de Council en het Executive Committee worden aangewezen, doch tevens zal beslist moeten worden over de samenstelling van het Executive Committee voor het tweede jaar.

Minister Spaak deelde mij mede de samenstelling liefst geheel onveranderd te willen laten.

Minister Schuman verklaarde in een gesprek, dat ik tezamen met de heer van Boetzelaer met hem had, dat hij meende, dat het Executive Committee niet onveranderd zou kunnen blijven omdat men bij de andere landen niet de indruk mag maken dat er geprivilegiëerde commissies gaan ontstaan. De positie van Nederland in deze zal ik liever mondeling toelichten.

De Regeringscommissaris,

(Dr.H.M.Hirschfeld.)

's-Gravenhage, 21 Februari 1949.

S-80-58-25-2-'49